

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΔΩΡΕΑ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

372.41
οικ
1969

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1969

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί,
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιὰ λουλουδιά,
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι’ αὐτό πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωί. Ὁ Θανασάκης κοιμάται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾷ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.
Ὁ Θανασάκης ἐξυπνᾷ. Βλέπει
τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ.
Ἐπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμά-
ζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ
εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή
του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ
πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν
νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χά-
ρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γεροὺς
τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κό-
σμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα
τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατη-
ρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτε-
νισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμ-
πη κατακάθαρο. Τί ὁμορφος ποὺ
εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώ-
ρα ποὺ θὰ πηγαίνη στὸ σχολεῖο!

Στὸ δρόμο ἀνταμώνουν καὶ ἄλλα παιδιὰ. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, ποὺ ὁ γυιὸς της εἶναι στὴ δευτέρα τάξι.

—Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σχολεῖο, ἐζήτησαν τὸν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καὶ ἐφώνασε:

—Ὅρίστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τὸν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στὶς διακοπές τὸν ἔβλεπα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, ποὺ ξαναεῖδε πάλι τὸν καλὸ τὸ μαθητή, τὸν Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μέ μικρά παιδάκια.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιά θὰ ἔμπαιναν στήν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δέν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μέ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωσε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νῆκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δέν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτό ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πὼς βγαίνουν καὶ πὼς μπαίνουν στήν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλὴ συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

Ἕνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δέν εἶναι σωστό νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἓνας κύριος ἔφερεν ἓνα μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μέ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πώς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τὸν τὸν μαθητὴ σας. Ἔπαιζε μὲ
τοὺς βῶλους στὴ μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τὸν ἐπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψῃ τὸν μικρόν. Ἔδωκε
μερικές συμβουλές στὸ παιδάκι
καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθήσῃ στὴ θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ
στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιά τούς μικρούς.

“Όταν ἐκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καί μαζί μέ αὐτὰ καί τόν Δημητράκη.

—“Ελα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιά τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτέ στή μέση τοῦ δρόμου μέ τούς βώλους;

—Δέν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

—Βέβαια δέν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σέ πατήσῃ τὸ ἄλογο. “Αν δέν εὐρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλός κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθῃς κακό.

‘Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μέ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τόν δάσκαλο, ἐκοίταζε καί τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τόν κίνδυνο. ‘Η Μαίρη, ἕνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιὰ, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήσῃ κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

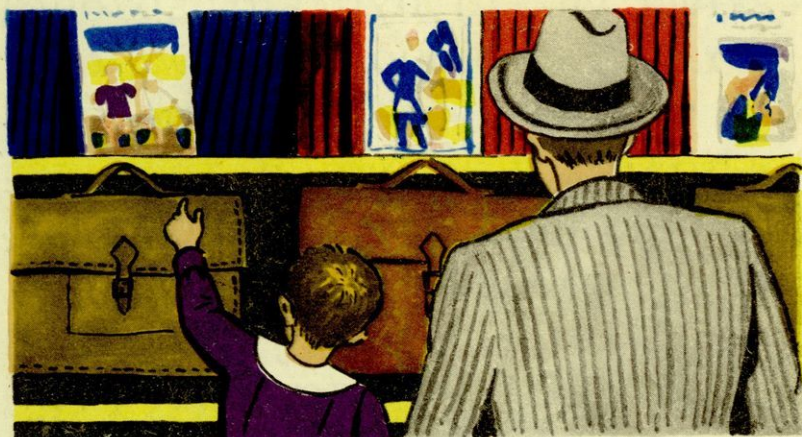
—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, ποὺ περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν προσέχουν.

Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλὰ, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, ποὺ εἴσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν αδελφάκια. Είδατε πόση άγάπη έδειξεν ό ξένος κύριος, πού μās έφερεν έδω τόν Δημητράκη, είπεν ό δάσκαλος.

5. ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ.

Τί χαρά πού δοκιμάζει σήμερα ό Θανασάκης! Πηγαίνει στο βιβλιοπωλειό μαζί με τόν πατέρα του.

Σωστό πανηγύρι έχουν εκεί τὰ παιδάκια. "Αλλα αγοράζουν κασσετίνες, άλλα τετράδια. Μερικά έχουν στο χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλούτος από βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τῖς σάκ-
κες καὶ τῖς θαυμάζει. Ἡ περυσινή,
ποῦ εἶχεν, ἐχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ὅμως ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἴδους νὰ διαλέξῃ;
'Απὸ δέρμα; 'Απὸ ὕφασμα; 'Απὸ
μουσαμᾶ; 'Απὸ τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιὰ, ποῦ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιὰ, ποῦ ἐκλείδωνε. "Ἀρεσε καὶ
στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. "Υστε-
ρα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο
βιβλίον. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια
καὶ τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασσετῖνα καινούργια, πατέρα, εἶπεν ὁ Θανασάκης.

—Κασσετῖνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράσῃ πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῇ.

ὦ! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στὸ σπῖτι! Πετᾷ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, ποὺ τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' άρέσει.

Μ' άρέσουν τά στολίδια,
σάν εΐναι γιορτινά.
Μ' άρέσουν τά παιγνίδια,
σάν δέν ἔχω δουλειά.

Μά βέβαια άπ' τά δύο
μ' άρέσει πιό πολύ
τό ὁμορφο βιβλίο,
πού τέρπει κι ὠφελεΐ.

Γιατί τό ξέρουν τόσοι,
πώς τό καλό παιδί
στολίδι ἔχει τή γνῶσι
καί τέρψι τή σπουδή.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, πού ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ὥραϊο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιὸς τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; Ἔ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνη, ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, πού τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. Ὑπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὕστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Γιατὶ ἐκοπίασαν. Καὶ χάρι σ' αὐτοὺς ἔχομε τὸ βιβλίο, πὺ μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. Ὅταν τὸ πιάνωμε, νὰ εἴμεθα καθαροί. Ἡ σάκκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια μας

νά εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια
ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχουμε καθαρὸ
τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὁλοένα γεμίζει ἀ-
πὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα
στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατῖνα, ἡ
Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ὅλα
τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ κα-
μαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της, Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

— Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμένα.

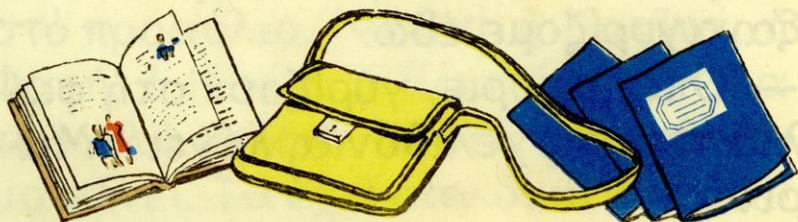
— Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρτίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
ἐμεῖς στὴ φωλιά μας, ὅπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζὶ μὲ τὸν δάσκαλο, ποὺ ἐχά-
ρηκε, γιατί ἤλθαν στὸ σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἐχάρηκε κι ἓνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλῶ-
ρος, ποὺ πωλεῖ ζεστὰ ξεροψημέ-
να κουλούρια. Ἄμα εἶδε, πὼς ἄ-
νοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στὴ γυναῖκά του:

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. Ἀπὸ αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι
ἐγὼ θὰ πωλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμέ-
νος ὁ ἅγιος Θεός, ποὺ δὲν μᾶς ἄ-
φήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο..

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος μίλησε
μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιὰ μου, τοὺς εἶπε,
λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶ-
ναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προ-
αύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ
δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε,
γιὰ νὰ μᾶς δεχθῇ. Τί καλὰ νὰ μπο-
ρούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάν-
τα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπουμε
πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ
τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν
ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πά-
τωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ
μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο
παιδί.

—Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτά-
κια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μίαν ὑπό-
σχεσι.

—Εὕγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

— Ἀφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλᾶτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Ἀλλὰ τί νὰ ἴδοῦν; Αὐτὸς σὲ ἄρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πᾶνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τῆς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

— Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

— Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἀλλὰ καί
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τὶς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

— Νὰ εἶναι τάχα ἓνας, ποὺ ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιά μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸν λόγο των, πὼς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

— Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισεν ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσὺ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

— Ἐπήγαμε κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παππού μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στίς δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσὺ στὸν παππού σου;

—'Εψώνιζα, κύριε,
στον παντοπώ-
λη. "Εφερνα νερό
μέ τὸ κανάτι ἀπὸ
τῇ βρύση. 'Εβο-
σκοῦσα καὶ τὸ ἀρ-
νάκι.

—'Εβοσκοῦσες
ἀρνάκι! "Ωστε ἔ-
γινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί
τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ
βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώ-
λησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δά-
σκαλος.

Ὁ Μανωλάκης
ἐγέλασε. Μαζί
του ἐγέλασαν καὶ
τὰ ἄλλα παι-
διά.

—Κύριε, ἦταν μι-
κρὸ τὸ ἀρνάκι καὶ
δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

—Ἦθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἄρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχή μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἤμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νῆκο καβάλλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέσῃ.

Ὁ Νῆκος διαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αυτό, πού εἶπεν ὁ Πάρις.

— Αὐτό δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, πού ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῇ. Τότε εἶχα πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι. "Υστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλῶ.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῆκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτό ἤθελε νὰ δείξη, πὼς δὲν φοβᾶται πιά. Οὐτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

—Ἐγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

—Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια!

—Πωπὼ! ἐφώναξαν τὰ παιδιὰ. Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιὰ, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιές μεγάλες σὰν σπίτια, ἐβεβαί-
ωσεν ὁ δάσκαλος.

— Μιὰν ἡμέραν εἶδα καὶ νὰ ἄλωνίζουν, συν-
έχισε ὁ Πάρις. Ἦταν πολὺ ζεστή ἡ ἡμέρα
ἐκείνη. Ὁ ἰδρώτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες
υπέφεραν πολὺ.

— Δὲν βαστῶ ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα
στὸ γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθησα κά-
τω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλατάνι.

— Καλὰ, ποὺ εὐρέθηκε, Πάρι, τὸ εὐλογη-
μένο δένδρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

— Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

— Σκεφθῆτε, παιδιά, ἐσυνέχισεν ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴ ζέ-
στη! Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια των!
Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐρ-
γάζωνται μαζί των! Ἄς εὐχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργοὺς, ποὺ τόσο κοπιά-
ζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας. Χ

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποῦ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαρᾶδες, ποῦ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο!

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὕστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγγρηῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγγρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

— Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲνμποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη!

— Βαθειὰ ἦταν;

— Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε. Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰν ἡμέραν ἐρώτησα τὸν Φαγγρῆ: Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλης τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ!

15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιὰ! Μὲ προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχηβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάνουμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρη δαγκανιά ἐδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο· νὰ καὶ τὸ σημάδι!

Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἄλλοιῳ; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. Ἐπειτα ὅμως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἄρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ωραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαίρεται κανένας νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἔρωτησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη. Ἀλλοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, ποὺ εἶναι σὰν βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίξει σὰν παιγνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾱς.

Χ Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾱ
ἀπὸ τὸ περιγιαλί
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾱ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ, πῶς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾱ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

**Ιωάννης Πολέμης*

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Ἀμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, μίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

—Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική. Χ

—”Ἀκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι!” Ἀκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποὺ θὰ μ’ ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπενομένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰκ! μ’ ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιά.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μου εἶπε, πῶς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

× Τὰ παιδιά ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. × Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. "Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνῃς πρῶτα ὁμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει, τί θέλει νὰ τοῦ 'πῇ, καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

᾽Α! ᾽Α! ᾽Α! κάνει λίγες φορές καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτῃ τὸ νερὸ ἐπάνω του.

Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρά - καθαρά.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἄλλοιῶτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

ΧΨστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. ΧΣτέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωινὴ του προσευχή:

« Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου ».

Νά'μαι τώρα ὁμορφὸ παιδάκι! λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

ΨΩ! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη!

ΨΕπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιός!

ΨΕπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούῃ, νὰ κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

✓ Πόσο ὅμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος.

Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωί, ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.χ

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φορές ὁ δάσκαλος τὸν εὗρε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρώτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐφοβόταν, δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλεν ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωί και έλουζόταν. Έγινε από τὰ πιό καθαρά παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἀπὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιά καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Αντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Χ Ὁ Ἀντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο. Ποτέ δὲν ἔλεγε ἄπρεπά λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῇ ψέματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, πού εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί. Χ

Χ Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾷ. Χ Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀντωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἀντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχή. Ἐχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί με ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀπαντήσουν.

—Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ-Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾷ οὔτε καὶ πηγαίνει με κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδί με καλὴ ἀνατροφή.

—Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἅς σᾶς εἰπῇ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω με τὶς πέτρες στὰ χέρια.

Ἀπὸ τὸ χρῶμα, ποῦ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γυιοῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πὼς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὗρηκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

—Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ-Κωνσταντίας. Εἶχα συναναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγην ὥραν ἀμίλητος. Ὑστερα εἶπε :

✕ Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὼς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ, ποιоὺς συναναστρέφου. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

✕ Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητὴς; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Ὅταν μεγαλώσῃς, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

✕ Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῇ ψηλός. ✕ Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἢ γιαγιά. Γελᾷ, ποὺ ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη υἱεῖα. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἀχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω γράμματα;

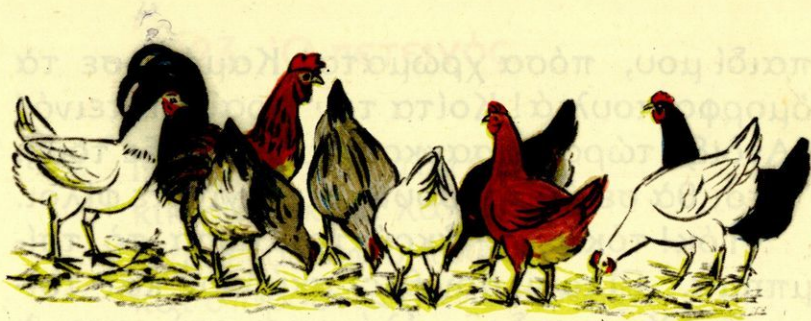
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικοὺς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοί εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἀπὸ αὐριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῇς.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλή.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά ;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν :

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. Ὕστερα ἐλάλησε :

— Κικιρίκου - ου - ου ! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη ! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! "Ανοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους. "Ετσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνιαθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὅλο σκορπίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄρνιαθες τρώγουν, ὅλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

✕ Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάιδεψε. "Επειτα ἐχάϊδεψε καὶ τὸν πετεινό.

✕ "Αν κάμης αὐτό, ποὺ ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἰδῆς πόσο οἱ ὄρνιαθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

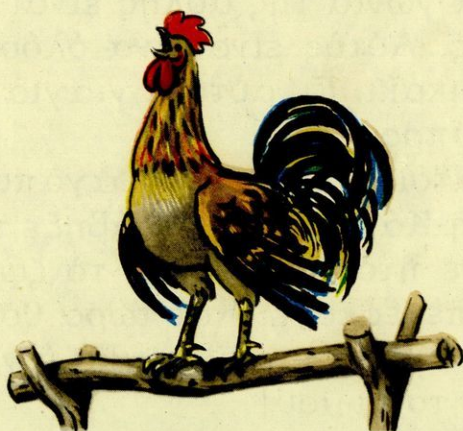
23. Ὁ ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

- Χ Πτεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κικιρίκουκου! λαλεῖ.
Χ Ἔχει ἓνα λοφίον πρῶτης
καὶ σπιρουνία σὰν ἵπποτης. Χ

Ἔχει μίαν οὐρὰ ψηλὴν,
φουντωτὴ καὶ παρδαλὴ,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ λειράκια κρεατένια. Χ

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο 'Ασπρούλης.

— Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὁλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἡ γιαγιά τὸν ἐβάφτισε 'Ασπρούλη.

✕ Τὸ κατσικάκι δὲν τὸν ἀγαποῦσε τὸν Γιωργάκη. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. 'Απὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῷο. "Όταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά: ✕

— Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε καί ό Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέε! άποκρίθηκε τó κατσικάκι.
Ύστερα μέ μιá πηδηξιá εύρέθηκε στην άγκαλιá τής γιαγιáς. Έμύριζε τήν ποδιά της, έμύριζε καί τá χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καί φέρε στόν 'Ασπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Έκεί κοντά ήταν μιá μουριá καί ό Γιωργάκης έμάζεψε λίγα φύλλα. Τó ζωó δέν ήθελε νά δεχθῇ τó πρῶτο φύλλο. Σιγά-σιγά όμως τó έδέχθηκε. "Υστερα έδέχθηκε καί άλλο καί άλλο. "Έτσι τá έφαγε όλα.

Ό 'Ασπρούλης εύχαριστήθηκε άπό τá φύλλα καί έπλησίασε τόν Γιωργάκη. 'Από τότε έγιναν δυó καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πὺ ἔμαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ένας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μιὰν ἡμέραν ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε στὸ σπῖτι ἓνα σκυλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ Πιστὸς ἦταν ὁμορφος καὶ πολὺ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστὸς ἔβγαινε στὴν ἐξώπορτα καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδεχόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγῦρό του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφάνερωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἐχαίδευε.

Ὑστερα ὁ Πιστὸς ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

—Τί κάθεσθε; ἦλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

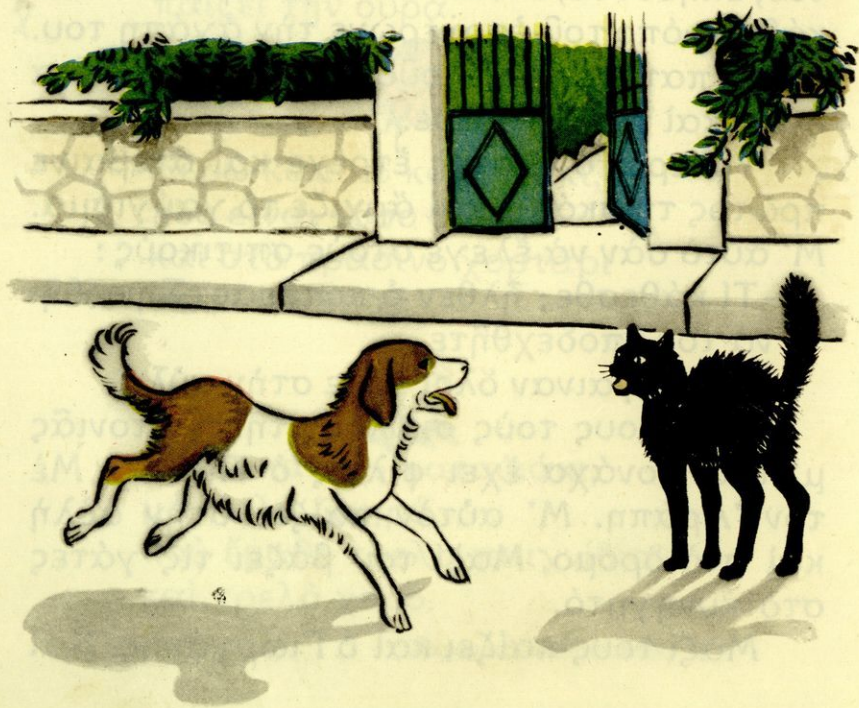
Ἀπ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ' ἓνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστὸς: Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τίς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὁμορφες ὥρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργά-
γάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοι-
μοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρί-
ζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλὴ, στὸ περιβόλι.
Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύ-
γισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ.
Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ κανένας ξένος μέσα
σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ
Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλή.
γάβου - γάβου τὸ σκυλί
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλά τ' ἀφεντικά
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλή
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. "Ένας μικρός, πού δὲν φοβάται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἓνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαιρέτισε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιὸς εἶσαι; ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, πού μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲ ἐθυμήθηκες;

—"Ας εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβάσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἄγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν
προσευχὴ σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. ἝΑφοβος
νὰ εἶσαι πάντοτε. ἝΕσὺ, ποὺ εἶσαι ἄφοβος,
θὰ γίνης καὶ καλὸς στρατιώτης.

Ἕ Ὁ παπποὺς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν
μιλῶντας μαζί, ὥς ἐκεῖ, ποὺ ἐχώριζεν ὁ
δρόμος. Ὁ γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δε-
ξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸ
παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παππού! ἐφώναξεν ὁ Τά-
σος τὴν στιγμή, ποὺ ἐχωρίσθηκαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε
ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ
τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρε-
τίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική άφοβία.

Γιατί, γιατί νά φοβηθῶ,
σάν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δέν μοῦ 'δωσε γιὰ νά 'χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά,
γιατί κακὴ νά μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

ΧΚαὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἐδῶ κάτω,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πῶς νά φοβᾶται πρέπει. Χ

Γεώργιος Βιζυηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευσεν νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰν ἡμέραν στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρὸ μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ὥραϊα ἐδῶ; Ἐδῶ κανέννας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυιγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιὲς καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

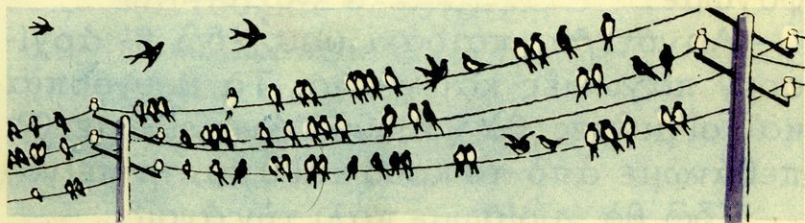
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἐμαζεύ-
τηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθησαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἕνα δυνατὸ χελι-
δόνι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

— Ἀκοῦστέ με, ἀδελφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἔχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατεῖα θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελι-
δόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῇ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὔρεθῇ
καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἄετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωὶ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν
χελιδόνια, ἐλυπήθηκαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς
ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιὰ.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πᾶτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στὴν ἀρχή, ποὺ ἐξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπῆγαιναν καλὰ. "Ὅλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. "Ὅλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσιρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ μαῦρος καπνός. Ὁ ἄρχηγὸς ἐχάρηκε.

— Τσιβίιιτ! ἐφώνηξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθίσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

— Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βα-
στοῦμε νὰ φθάσωμε ὥς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ
κουρασμένα!

— Τσιβίιτ! ἐφώνηξε τότε ὁ ἄρχηγός. "Αν
εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα
ἐκεῖνα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις
εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκα-
τάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ
πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθη-
καν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

— Ἀναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς
δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυ-
νατά. Ἀντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ
πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα.
Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδό-
νια! Τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουρασθῇ λιγώ-
τερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ
πλοῖο, ποὺ εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἄρχηγός.

32. ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΟΛΑ.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, πού ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε: — Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλές φορές δεχθῇ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατὰστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Ἄν μπορούσε, θὰ τὰ ἐχάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε-ἕξι γάτους.

— Κλειῖστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἄμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἥσυχα ἐκάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τὴ μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιὰ ὁλόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐ-
ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.
"Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ
πουλιά. "Αὐτὰ ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν.
"Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου-κάπου ἐσή-
κωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς
τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν, ποῦ εἶναι
οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ
Ἀντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἓνα πρᾶγμα. Τὸ
εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε.
Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ
ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἀντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χε-
λιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους
καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια,
κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε.
Ἀλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ
τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν
στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῇτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῇτε
τὴν παλιά φωλιά.

Μέλισσα

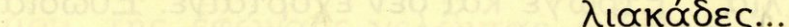
Αἶνιγμα

Ἀπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Πότε συννεφιάς, πότε βροχές, όλόχρυσες
 λιακάδες...

«Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
 στανᾶδες
 καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
 Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτσης

34. ΣΤὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μια ἡμέρα φθινοπωρινή ὁ Τάσος μὲ τὸ
 Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν
 τὸ περιβόλι καὶ τ' ἄμπέλι τοῦ θεοῦ τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν ἀπὸ ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγώτερα τὰ φύλλα.

Ὁ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
σμά, τὸν μανάβη, ποὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
σῃ σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ
χαρά.

—'Ελᾱτε, παιδιά μου. Σκαρφαλῶστε στὰ δένδρα καὶ φᾱτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὅλα. "Ο,τι θέλει ἡ ψυχὴ
σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μη-
λιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδία-
ζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστι-
μάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηλιά.
Εἶχε κι ἓνα καλαθάκι καὶ ἐμάζεψε. "Ενα
στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, ποὺ εἶ-
χαν τὰ παιδιὰ.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς
ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι
καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἄμπέλι. Οἱ κληματόβερ-
γες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μο-
σχᾶτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς
σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος.
Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: τὸν
σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ
πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέν-
τιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐ-
κουβέντιαζε μαζί των, σὰν νὰ εἶχε μπρο-
στά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε
καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἡλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σύ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπυργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό των παίρνουν, κυρὰ - Ξενιά
μου, τῆς ἐφώναξε γελῶντας ὁ θεῖος. Τὰ
ἡμεροδούλια των. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέν-
δρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμπιες. Γιὰ
πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ
τρώγουν;

Τὴν ὥραν ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπυρ-
γίτια.

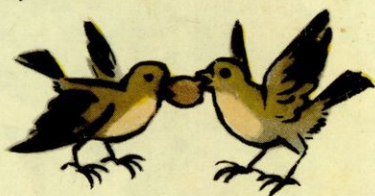
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπесαν ὀκτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

36. Στὸ ἄμπέλι.

“Υστερα προχώρησαν στ’ ἄμπέλι. Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Ροδίτες πιὸ πολλοὺς, παιδιὰ, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν· δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου-κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσουφας.

— Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ας εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

— Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ-Χρῖστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἄμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. ~~Μ~~ὴ μὴ τις πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατί ὁ Θύμιος συχνὰ τις ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλά νὰ τις κυνηγᾷ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσουργὸς τὸ χιόνι,
κινήσουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν "Ανοιξι, ποῦ θὰ γυρίση πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

× Τίκ! τάκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαγματιὲς κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα. †

— "Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετίσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. "Εφθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἄέρας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά. † Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν ἐπὶ τὴ γῇ. "Ὅπως θὰ πηγαινῆς στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσ παρεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

Ὁ μπάρμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα της ἦλθε, παιδί μου, ἡ βροχή. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ᾗς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός! Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὐριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό 'χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζῃ
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέσῃ πιὸ πολύ.

Ἰωσήφ Κυπριανὸς

40. Τὸ ὄργωμα.

+ Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν
στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώ-
σουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρ-
μπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ
τοὺς πρώτους.†

+ Τὰ δύο τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, ποὺ ὀργώνεται.

— ὦ! Μελῆ. ὦ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὥργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, ποὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ὑστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, ποὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἀνάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ξαναπαιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελή. 'Ωώ! Κανέλλη.

‘Ο γέρο-Σπύρος έφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—“Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς έρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. “Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, ὅποτε θέλεις.

Χ“Όταν έσήμανεν ὁ έσπερινός, τὸ ὄργωμα έσταμάτησε. ‘Ο μπάρμπα-Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος έκάμαν τὸ σταυρό τους. “Υστερα έκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. ‘Ο γέρος έπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ’ ὅλο τὸ δρόμο τὸν έσυμβούλευε σὰν παιδί του. Χ

Χ“Ο Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια εκείνα προσεκτικά. Χ“Απὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα-Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὅ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης έτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα-Σπύρου έτελείωσε τὸ Δημοτικό.

41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα. ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου-κάπου σκύβουν.

Τὸ ὄνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

✕ Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ! ✕
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγγώμησι.
μᾶς δίνει τὰ καλὰ της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. Έορτάζει ή Σημαία μας.

Τò σχολεῖο σήμερα ἐγέμισε σημαιοῦλες. Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἵθουσες, ὅλα εἶναι σημαιστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασσας. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παρατεταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴν χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω τῆς λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἕνας μαθητὴς, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω,
μὲ λαχτάρω σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἅπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
— Νὰ 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

“Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ κάρβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— “Οταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Οπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. “Οταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάζετε γι’ αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ωραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, ποὺ εἶχε στὸ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Χ Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι ἐκτυποῦσεν ἓνα πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἄμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ὑνί μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— Ἀφῆσέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἕτοιμο.

Χ Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ ποὺ ἦταν! Ἐπαρakoλουθοῦσε, πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἄμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζει. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Χ"Οταν ἐγύρισε σπίτι, ὠμιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.Υ

— Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά, ποὺ χρειάζομεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλῶνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

— Εἶδα καὶ ἕναν τροχὸ πέτρινο.

Χ— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἄμόνι του.Υ

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
Xσκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ! X

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Τέλλος Ἀγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὁλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περιέργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, πού εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

— Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ - Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

—Κατάλαβαίνω, παιδί μου, ἄλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. Ἐχῶ δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξη. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

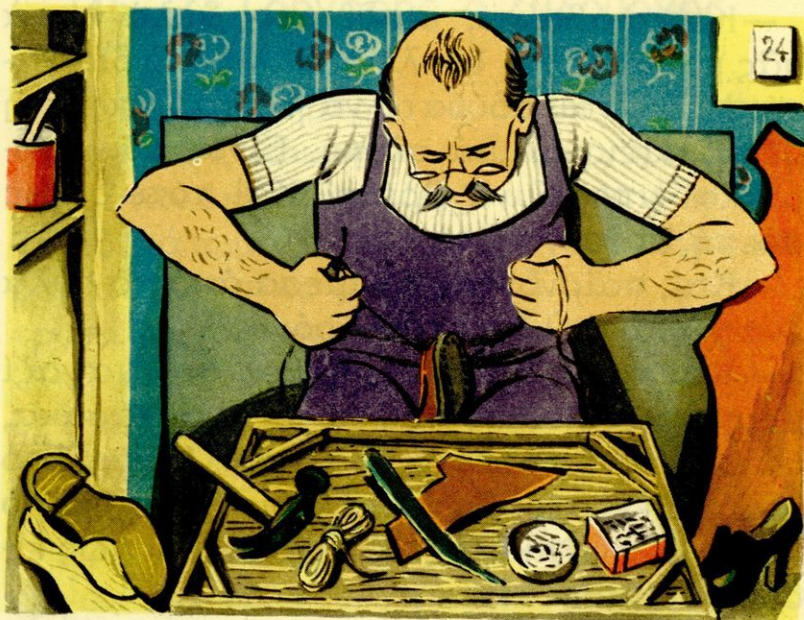
—Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἦλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξυὰ. Δὲν στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γυιὸς μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλές φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Υ Τὴν ἄλλην ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιὰ.

Υ Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης.

”Αλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Χ Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνη παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἀνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχώροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— "Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὗρέθηκε καὶ τούτῃ ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰν ἡμέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

* "Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θᾶνος.

—Γιατί μέ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πὶο πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

Ἕνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι τοῦ ἑνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώνασε:

—Ἐλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. Ὅταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδήσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νὰ γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— Ἦλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιὰ.

— Ἐκάματε καλά, παιδιὰ μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκούτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιὰ, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαينوέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνῃ κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιὰ τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ γίνῃ καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξινίσῃ.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφή-
νουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρω-
γες.

Χ Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας
ἄνθρωπος μὲ γένεια. Χ Εἶχε καὶ τουφέκι
στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο
ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτισε, ἐστάθηκε λίγο καὶ
ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει
καὶ τ' ἀμπέλια. Ἄν ἴδῃ κανένα κλέπτη,
τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνο-
μία, εἶπεν ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν
ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ
ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ
φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Χ Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ
εἶχεν ἐορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ
ἐκουβέντιαζαν. Ἔλεγαν γιὰ τὸν καρπό,
γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. Ἔλεγαν καὶ
ἄστεϊα. Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα. Χ

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν
καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ
βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἡρωικά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἓνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὁκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποῦ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ποῦ ἦλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἓνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμεν, ὅπου καὶ ἂν ἐπολεμήσαμε. Στὴ στεριά, στὸν ἄέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποῦ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἓνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Υστερα ὅλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

“Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί είναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί είναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμ-
ποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
† Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει; Χ
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἄκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι ποὺ 'χομε μέσ' στὴν καρδιά,
ποὺ λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἡλίου ἀχτίνα
καὶ κράζει μέσα μας: Ἐμπρός, παιδιά!

Ἰωάννης Πολέμης

50. ΣΤΟΝ ΕΛΑΙΩΝΑ.

Μιάν ημέραν ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια τῆς, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα των ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἄσῃμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια των μὲ τὰ ἄλλα.

✕ Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, ✕ εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἀλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

— Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχουμε λαδιά. Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. Ὑστερα ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψουμε καὶ τὶς ἐλιές καὶ θὰ βγάλουμε λάδι. Ἀς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κουφάλες;

— Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἐλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῇ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

✕ Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἐλιές νὰ τὶς μαζέψουμε; ✕

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἕτοιμες.

51. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμα.

✠ Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμου. Ὅλοι ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφό της, τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζεψε αὐτές, ποὺ ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζεψε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῇ.

— ✠ Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῇ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὅταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

—Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλές φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρесе, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε :

—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

“Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὥς τὰ βαθιά μου γηρατεία
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.”

Ἐδῶ στὸν ἵσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῇ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῇ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

✕ Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα
του στὴν πολιτεία. ✕ Μόλις φθάσῃ τὸ φθινό-
πωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ
τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἦλθες, κύρ - Χαραλάμπη!
— Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὀρεινὴ τοῦ πατρίδα ἄφησεν ὁλόκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῇ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμῃ ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

— Ζεστά, γερὰ κάστανά! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

— Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρ - Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμης.

Ὁ Πᾶνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανά, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιά στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο τοῦ τὸν Παναγῇ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Χ Μιὰν ἡμέραν ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε
κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα-Χαραλά-
μπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανά, μὰ δὲν ἔλεγε
τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα. Χ

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανά; ἐρώτησεν
ὁ καστανᾶς.

—"Ὁχι, κύρ-Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρή-
ματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι
χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ-Χαρα-
λάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανά. Αὔριο,
ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα ὁ πατέρας μου, τό-
τε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι.
Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως
ἐσύ. "Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν
κουλούρια, καραμέλλες, κάστανά, ἀμέσως
ἀγοράζουν. "Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν'
ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ
θὰ γίνῃς καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέ-
σαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Ἐχω κι ἐγὼ στὸ
χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν
Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα
τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ
λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου. Χ

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὥς αὖριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Υ Τὴν ἄλλῃ ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιὰ ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Υ Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πῶς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὅλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ἡ γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! Ἔπειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὐ-
τε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν.
Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους
ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερί-
μενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ
γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. Ὅ-
ταν ὁμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφάι-
νουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ'
ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῇς, εἶπεν ἡ μη-
τέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθηκε καὶ
ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ
τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα κα-
λύτερα, Λάμπη. Ἐχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου,
καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

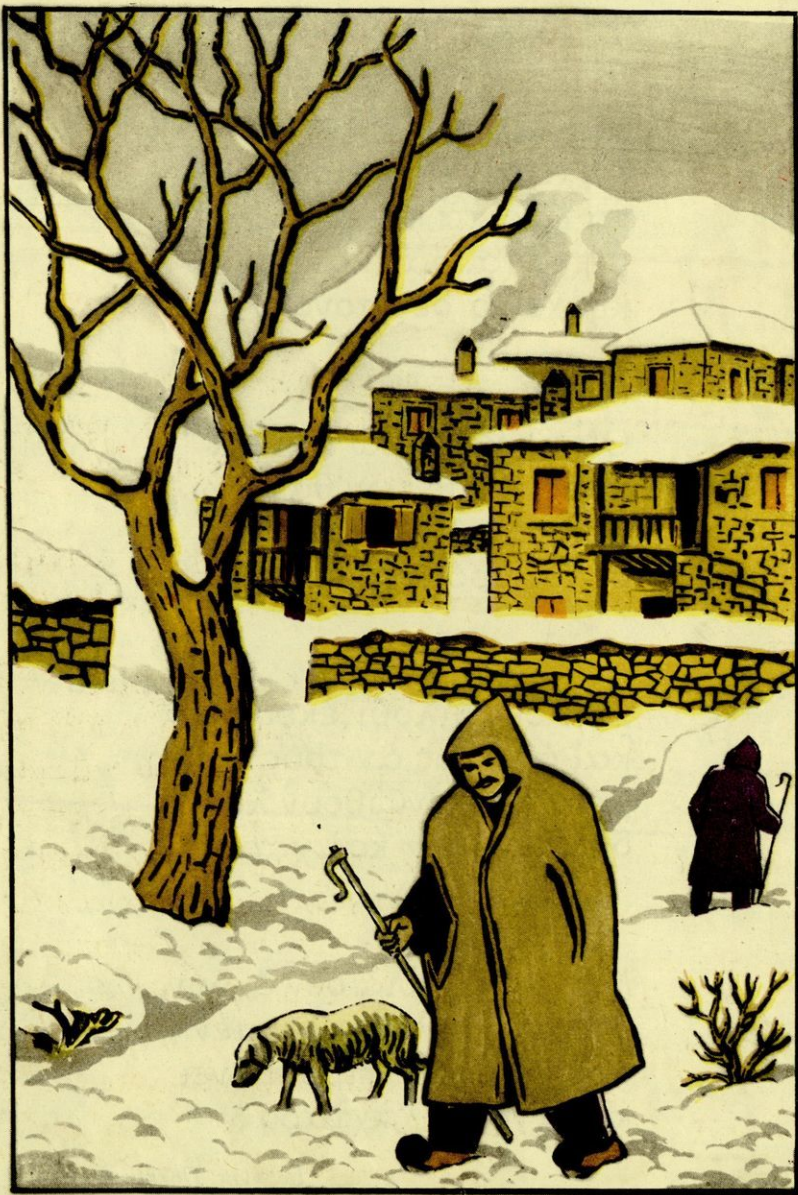
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νιώθουν λύπη,
δὲν νιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένη, X
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

Ἰωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

✠ Ὁ χειμῶνας ἂν δέν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἂν δέν πλακῶσῃ, ✠
οὔτε στᾶρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

Ἑλένη Καριτᾶ

56. Ἑτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό, ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα. Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ ὁ παπποὺς ἔχει τὸ πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.
— Τὸ ψωμί εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παππούς.

✠ Ὑστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. ✠ Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρεμασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατί φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγανη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Για τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροα-
διαθεσίες ἔχει τὸ τσάι τοῦ βουνοῦ, τὸ χα-
μόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν
ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χον-
δρές γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουὺς καὶ
γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιά εἶναι γυναῖκα
χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν
κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρω-
σίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ
χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι
τοῦ Λαζαρχῆ. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βου- νό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονο- πᾶτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

†"Ολες του τίς δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τίς κάνει. "Όταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὑνί. "Όταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέ- τοια εἶναι. "Όταν πεινάσουν, τότε σκέπτε- ται νὰ μαγειρέψῃ. "Όταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἐκτὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τους συνηθίες. "Όταν κτυ- πᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάν- θος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύ- βι. Καὶ πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. "Όταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τό- τε ρίχνουν ματιές στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ παντοπωλεῖο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ παντοπωλεῖο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἓνα τετράδιο.

— Καλημέρα, κύριε Θᾶνο, ἐχαιρέτισε τὸν παντοπώλῃ ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσῃς ἓνα τετράδιο.

✕ Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα. ✕

— Ὁ ἄλλος παντοπώλῃς τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. Ἄν δὲν μοῦ δώσῃς ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θᾶνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρός θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγά καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

— Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

— Ὁχι. Εἶναι γερά καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέν-

νησαν οί κοττούλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.

Ἄφοῦ ὁ παντοπώλης ἐβεβαιώθηκε, πῶς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στοῦ ράφι κι ἔδωκε στοῦ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρὸς τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

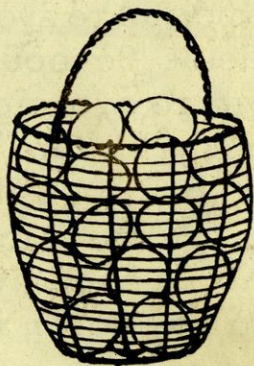
—Τί τὸ κοιτᾷς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ παντοπώλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποὺ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσύ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἄφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πῶς εἶναι καλὸ, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, ποὺ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποὺ ἦταν καὶ αὐτοὶ στοῦ παντοπωλεῖο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Ἐἶναι ποτὲ δυνατόν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. "Ἐχει σηκωθῇ ἀπὸ ἔνωρις κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῇ.

"Όταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνιωθε, γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας, κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῇ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. "Αν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρις καὶ δὲν ἐργασθῇ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ ἐνοίκιο καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; "Ισα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Χ Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Χ Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρός καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της. Χ

Τώρα όμως ο Φάνης ἐμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει, γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει ἔνωρὶς ὁ πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει, γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπῖτι. Καὶ τώρα, πὺ νιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸ ὁ Φάνης στὴν προσευχή του;
X Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. X Καὶ τότε θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πὺ τόσο ἐδούλεψες. Τώρα ἐμεγάλωσα ἐγώ, τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγώ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὅλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπῖτι μας ὅ,τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὡς τώρα. Ἐσὺ πιά νὰ καθήσῃς νὰ ξεκουρασθῇς.

Αὐτά θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ὁ Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ, πὺ ζητεῖ.

60. "Ερχεται ὁ πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα'σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

✕ Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό. ✕

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρῶι. Πιὸ πρῶι ἀπ' ὅλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαينو-βγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ της. Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ συγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψῆσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστό γιὰ τὰ παιδιὰ της, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:
Ἕ! ὕπναρᾶδές μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιά τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

✕ Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

✕ Ἡ μητέρα ὁμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἑτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους γυαλισμένα. Ὅλα εἶναι ἑτοιμα. ✕

Ὅταν τὰ παιδιὰ της νιφθοῦν, ἑτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

✕ Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἑτοιμοὶ γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴν μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴν μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἑτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὕτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ὅγῳ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιά τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκὰ της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

✕ "Α! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ὅγῳ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιά τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

Τὸ

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
στὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ·
χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
ἔχωμε χιόνι;

—Πολλὲς φορές τὰ πουλιά καὶ τὰ ζῶα
καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἕνα μεγάλο πλα-
τάνι, ποὺ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα,
ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶ-
χαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τοὺς λές
καὶ θὰ ἔσπαζαν.

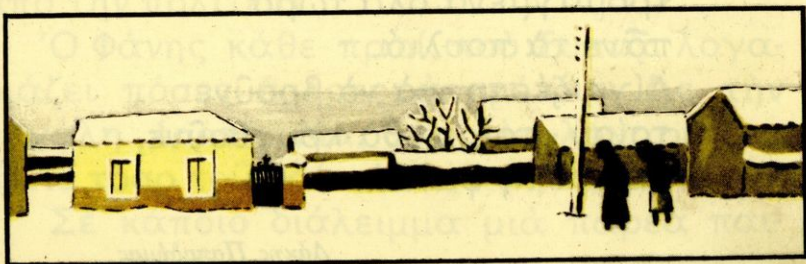
Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀρχίζει νὰ πέφτῃ χιόνι
πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες
χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιο-
νιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι.
Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της
εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ
μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης,
χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ
παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά.

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἑλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῇ.
Ρίχτε κάστανά στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θ' ἄρθῃ νὰ μᾶς 'πῇ.

Ἔξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτῃ μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.
Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα.
Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὅταν ἐπλησία-
ζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά
του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ
καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμά-
ζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω-
με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐ-
πεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ,
ἂν μάθω, πῶς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προο-
δεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ'
τὴ μεγάλη ἐορτή. Χαιρέτισέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νῖκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμ-
μα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῇ στὴ
φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα
ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωί, ποὺ ξυπνᾷ, λογα-
ριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὥς τὴν
μεγάλη ἐορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει,
ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πῶς ἄργουῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳ παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶ μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἔρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχον μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ωραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ωραῖα ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου.

Εἶναι παραμονή τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιὰ του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

✱ Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίᾳ. Ὁ παπποὺς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησίᾳ ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἁγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

« Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν... ».

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπᾶ - Νικόλας! Ὅλα ὁ παπποὺς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο·Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
”Επειτα ὁ παπαῖ-Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

Γεμᾶτοι ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρί-
ζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ
χαράζει. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἐξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Χ’Ο παππούς κάθεται στῇ γωνιά. ”Ολοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγό-
νια.

— Χρόνια πολλά, παππού! Νὰ μᾶς ζήσης!
Νὰ ἐορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα! Χ

Χ’Ο παππούς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὐχή του. Χ

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλα-

βαν μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ ἑορτῇ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. Ἔχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἐνόμιζε κανένας, πῶς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιά ψάλλουν: «Ἡ Παρθένος σημερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει...». Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴν ἑορτῇ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐσχεδιάσαν καλὰ. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνές γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἀμα ἐτελείωσεν ἡ ἑορτῇ, ὁ παππούς ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ ἐχάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὗρισκε λόγια γιὰ νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὥραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτῇ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

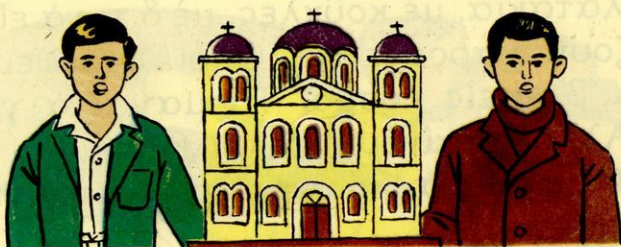
“Ολο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

“Ελα, Ἐσὺ, ποὺ Ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

“Ελα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.

Χ Σοὺ ἴστωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς Χ

Στέλιος Σπεράντσας

69. ~~Η~~ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὅλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ με τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδὶ ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. ~~Γι'~~ αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν ~~χ~~

Ἀρχιμηνιὰ κι ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἅγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμος. Παιδιά μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμος. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματαρχε~~ς~~

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος
ὁ καινούργιος χρόνος!

— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. "Ολοὶ εἶναι χαρούμενοι, ποὺ εἶ-
ναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτὴ.

✂ Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. "Όταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμά-
τια. Θὰ κάμῃ πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ
εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ. ✂

"Ένα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἓνα γιὰ
τὸν "Αγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτὸ
του, ἓνα γιὰ τὸν πατέρα, ἓνα γιὰ τὴν μητέ-
ρα. 'Ως καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμένο ἀδελφὸ θὰ
κόψῃ κομμάτι ὁ παππούς.

✂ Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ
φλωρί, ποὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; ✂ Ἡ Κού-
λα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζη-
τοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παπποὺς γίνεται πὶο μεγάλος ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἓνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾷ τὸ κανόνι. Χαιρετᾷ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παππού! εὗχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὗχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παπποὺς, σκέπτεται. Σκέπτεται, πῶς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κά-ποιο τραγοῦδι:

71. Πρωτοχρονιά.

Ο "Αι - Βασίλης έρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ' ἐλπίδες καὶ χαρά.

Ὁ ἄλλος χρόνος 'γέρασε
καὶ φεύγει μακριά μας.
Σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

Χ. Ο "Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.χ
Ὁ ἄλλος χρόνος 'γέρασε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

Ὅλοι μαζὶ πάλι, παιδιά,
ἦλθ' ἡ χρυσῇ, καλῇ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

᾽Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἡ παροιμία αὕτη. Μᾶς λέγει, νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί.

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἔκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὁμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειά καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιὰ μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριουῦλα.

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

— Καλὰ μου παιδιὰ, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἀφοῦ ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρὰ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ, νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι της καὶ ἀνοίξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι της, σὰν τὰ ἄδειαζε κάτω!

Ἀγόρασε ὅστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὅλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρὰ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρὰ - Καλή; Ποῦ εὐρῆκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρά - Κακή καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρά - Κακή, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

— Γειὰ σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοὶ; Καὶ ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾷς περισσότερο;

— Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιὰ μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ κτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει καμμιά χάρι.

— Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρά - Κακή παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

Ὅταν καμμιά φορὰ ἔφθασεν, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῇ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας πώς ἦ-
ταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριά τῆς
κυρά - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

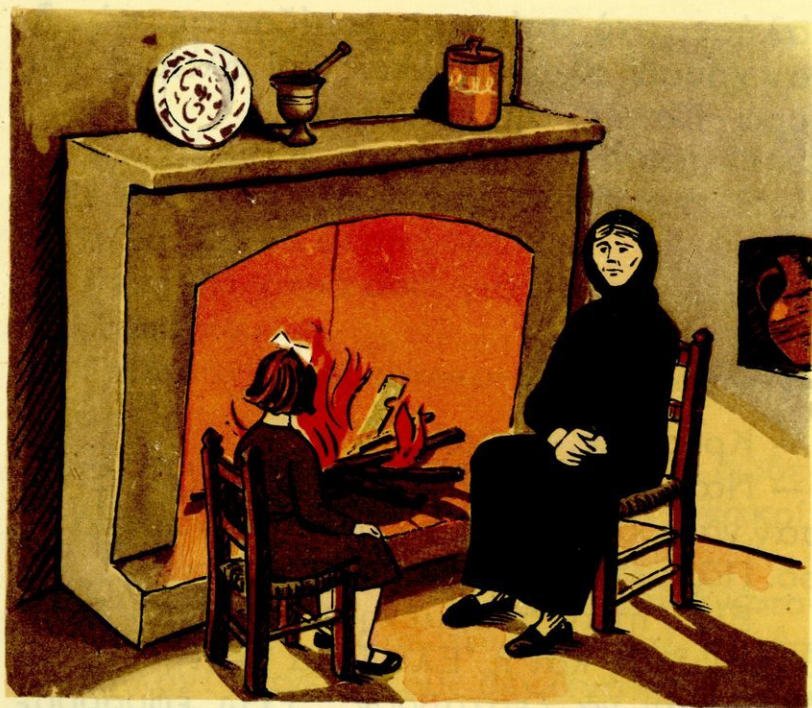
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι
σὰν νὰ μοῦ χύνουν στο κορμὶ παγωμένο νε-
ρό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στο τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιά ἀπὸ ξύλα
βαλανιδιάς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά
ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσοῦσε
δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς
ἄρρεσε, ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καΐνε καὶ
τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελά. Καὶ καθὼς
ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά:

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα πα-
ραμῦθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστει-
λε στη γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπει-
τα ἄρχισε νὰ διηγῆται.

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιά ημέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἓνας μαρμα-
ρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἓνα τσεκούρι
πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν
εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε
ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ 'ρωτᾶτε τί χαρὰ ἐ-
δοκίμασε τὸ βράδυ ἡ πτωχή του ἡ γυναῖκα
καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, ὅταν ἐπῆ-
γεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ
φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνων-
ται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γά-
λα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα των.

Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιὰ στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἔσταμάτησε τὸ κακὸ.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἑλενίτσα.

— Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιὰ ἐβαστοῦσεν ὥς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

— Δὲν εἶχαν τότε σπέρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπέρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύῃ, νὰ γίνε-
ται πολιτισμένος.

Ἡ φωτιὰ ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργα-
λεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δί-
χως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέ-
ψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζον-
ται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἑλενίτσα μου, θὰ εἴ-
μεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐξούσαμε ὅπως
τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπη-
λιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεποῦ καὶ σκύλος.

Κανένα άλλο σκυλί μέσα στο χωριό δέν ήταν τόσο έξυπνο καὶ τόσο πιστό ὅσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρά - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, στὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρά - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιαçoουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνη ὁ Φουντοῦκός της, ἡ κυρά - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεποῦ. "Ακουσε ἓνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

— "Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν υἱεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μετὰξὺ μας. Προχθὲς εἴχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευεν ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαροῦμε.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλά, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἀλεποῦ ὅπου φύγη-φύγη. Καταντροπια-

σμένη, πού την έκορόιδεψε ό κόκκορας,
έπηρε δρόμο και άκόμη τρέχει.

Κι ό κόκκορας έπάνω στη βαλανιδιά ά-
κόμη γελάει.

(Έκ του βιβλίου των Σ. Σπεράντσα και Α. Μεταλλινού)

76. Οί 'Αποκριές.

Έη τελευταία Κυριακή της 'Αποκριᾶς
πλησιάζει. Ό Στέφανος με τους φίλους του
άπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἄφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στηθος, χαρτονένια σπαθιά.

Ὡσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστές κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια. Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζώμεθα.

Α Ν Ο Ι Ξ Ι Σ

✱ Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθήση ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτης

77. Τὰ χελιδόνια ἦλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια;
Γιατί ἀργοῦν;

— Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὅλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἄνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

✕ Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι
τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. ✕
'Απὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀ-
διάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, πού τοὺς προσ-
φέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐ-
φώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ
τρεῖς μαζί κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ
στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. 'Αλλ'
ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα
καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοίχο τοῦ σπι-
τιοῦ. 'Επάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς
φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ
στὴν ἄλλην.

'Ο Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔ-
βαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. "Ὅ,τι ἀπὸ
τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῇ ἐκεῖ μέσα,
τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαρά-
κια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες
κόρες ἀπὸ ψωμί.

'Ο ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνεи.
Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν
μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρα-
τα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς
νύκτες. ✕ Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ
δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά. ✕

Ἐπειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμᾶτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ... τσιριτσιτσιλπ... ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὁμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἴχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνη, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. "Αν τοὺς ἔχαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πῶς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲν θὰ ἔπατοῦσε, εἶπαν μερικά παιδιά.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἰπῇ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε:

— "Οχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πῶς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τὸν ἐκοίταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν:

— Τί λές, καημένε Νικολό; Ἔρχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιά

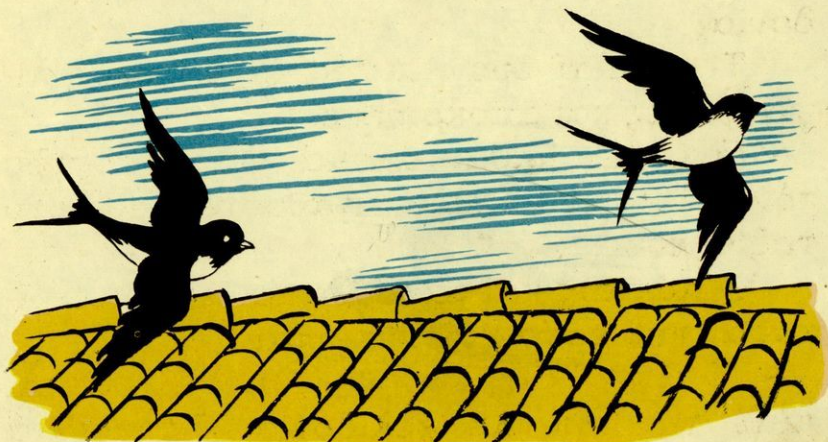
αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πὼς σέ
σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Ἦτ' ἀλόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

αὐτὸ.

79. Ἡ χελιδόνα.

ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
ῥάθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάδησε ᾄ

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσχισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.
Ἐφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ηῦρα φύτρα
καὶ ηῦρα χόρτα, σπάρτα, βλῆτρα,
βλῆτρα, βλῆτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. Ἡ 25^η Μαρτίου.

Ἐκτὸς ἡμέρες ἐτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Ἀλλὰ ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειάνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Ἀλλὰ πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἑορτάζομε διπλὴ ἑορτή. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἔπessαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Ἐτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἵθουσα μὲ
τὶς εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

✠ Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

Ὅλη δόξα, ὅλη χάρι,
ἅγια ῥμέρα ξημερώνει.✕

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἕνα, ἀρχίζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

✕ Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ
τραγουδοῦν✕

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἕνας ἱερο-

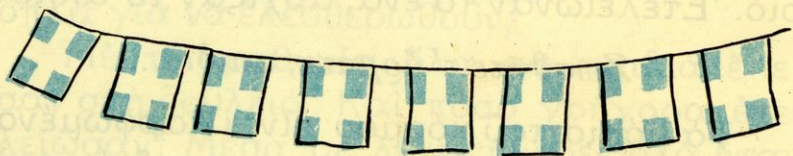
κήρυκας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλληνική Ἐπανάστασι, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία πού ἐμίλησε! Τὰ παιδιά ἔτραγούδησαν τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Χ Στο τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἑορτῇ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς ἐμάγεψεν ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πού εἶχαν τὰ παιδιά στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά των.

— Τέτοια ἑορτῇ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροι, τὴν ὥρα πού ἔφευγαν. Εὔγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιά μας, πού μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἑορτῇ.

81. Ἡ ἐξοχή.

Χ Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά! Χ

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγοῦδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Χ Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχή. Χ

Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

— Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φῶτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά, ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Εἰς τὴν μητέρα ἐφάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες γ

— Ἄν εἶχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

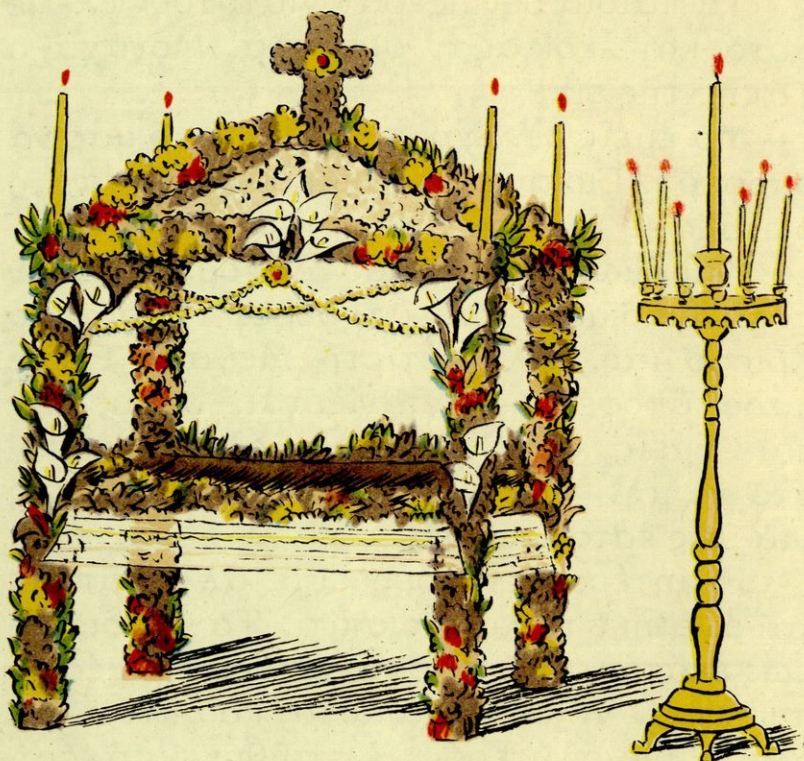
Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν, γιὰτί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ, καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρη. Γιὰτί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε; χ

— Καὶ ὅμως, παιδιὰ μου! "Ἐχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! "Ἐχομε τὸ Χριστό μας. "Ὁλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ 'Εβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. 'Εμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστό νὰ μὴν νιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ 'Αλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

— 'Αλήθεια, παιδιὰ! "Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστό νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ 'Εβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. "Ὅλες αὐτὲς τὶς ἁγίες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὕστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιὰ τὸ ἔνιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε :

— Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἔνωρις καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια. γ

— Κι ἔμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἑπιτάφιο.

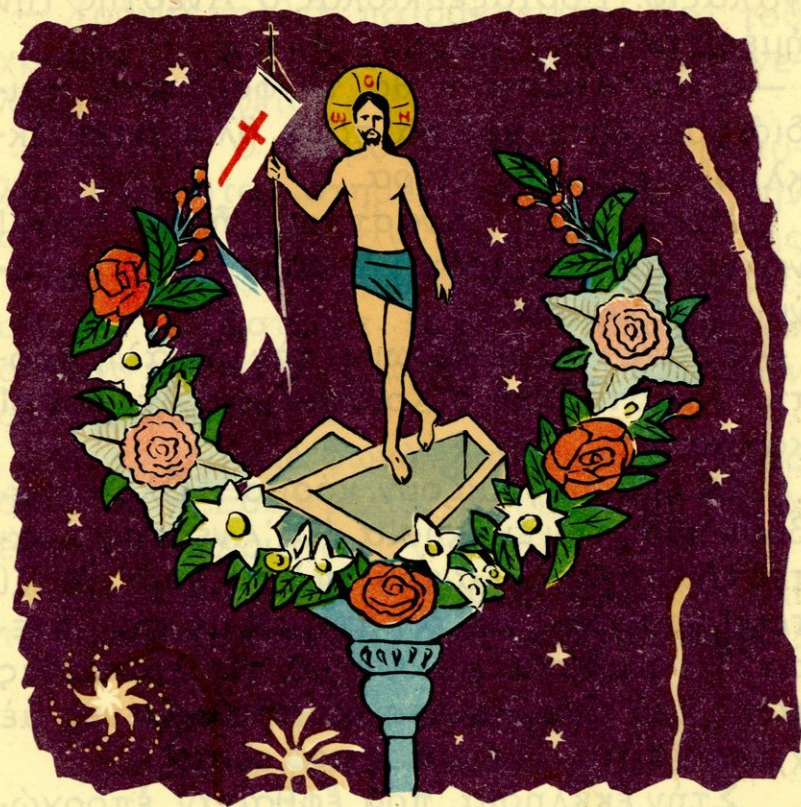
— Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρά τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἑπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Χ'Εκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!χ

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Χ Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πιο πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἓνα φορεματάκι ὁλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυχτα οἱ καμπάνες.

→ Ἐλᾶτε νὰ ἐορτάσωμε τὴν μεγάλη ἐορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστὸς μας, λέγουν οἱ καμπάνες. X

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμος. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες των, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ὠραίες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ὠραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη :

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασεν ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὁλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειὰς φωνές:

Χ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος. Χ

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς των, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς των ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἓνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἔσπασεν ὅλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴν ζεστή των μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά, ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. Ἐνα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἓνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκύσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

Υ — Ποῦ θά πᾶμε τήν Πρωτομαγιά;

‘Από ἡμέρες ὅλο αὐτό ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. “Αλλά ἔλεγαν νά πᾶνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καί τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.”

Χ Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νά πᾶνε στήν Πλαγιαστή. Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι’ αὐτὸ καί ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νά πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στο
σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι
μὲ τὰ σακκουλάκια στο χέρι.

—“Ὅποιος ἄργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶ-
χαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ’ ἄργοῦσε; Τόσες ἡμέρες
ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα
θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦ-
σε τὸν ὕπνο, ὅμως στο ξεκίνημα παρουσιά-
σθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν
εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἄρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέ-
δες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ
Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρῃ.

— Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξι ἀνοί-
γει. Ἐπειτα θὰ βρεθῇ καὶ κανένας μαθη-
τής, ποὺ θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρωι-
νὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκούόταν μακριά. Ἡ
Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ
τὰ πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν, τόσο καὶ
ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ὠραιότερη. Ἐφυσοῦσε
δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λο-
γιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατὰ-
φυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάιος.

× Ὁ Μάιος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προὔπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.×

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὁμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ὠραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

** Ἀγγελος Βλάχος*

88. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΛΕΩΝΗ.

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ, ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέρος σὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμᾶτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ἦ ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰμποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπᾶσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

Ἔπειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. Ὅταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτιασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὁμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. Ὅ,τι ἤθελες, ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχή, ὥσπου ἐκόντευεν ἑσπερινός. Ὑστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περὶβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

— Ἄν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

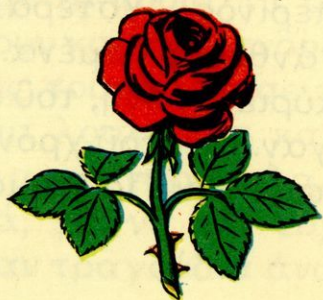
Χ Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ.

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό των.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερεῖς καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν πολὺ ὠραῖα.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτῆριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του, ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι κτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατ'ἀλλήλην τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνη μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδο-
μὲς ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Για τὰ
σπίτια, ποὺ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ
νὰ γίνη. Ἀλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρί-
σκωνται, ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα!
"Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μας εἶναι
χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἄρ-
κετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψι αὐτὴ πολὺ τὰ
ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δά-
σκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

— Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἄναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ; εἶπε κάποιον παιδί.

— Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἓλιγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάρπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἦστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σάν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του
μαζί-μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα.
Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοί-
ταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ
Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σάν ὀμπρέλλες.

Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ
ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ
τὸ χωριό μας θησαυρός. Ἄν δὲν ἦταν, δὲν
θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, ποὺ
ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

Ὑστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς
ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ
ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθέ-
να ἔλεγεν ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θά-
λεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ
τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Χ. Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ. Χ

Χ' Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ. Χ

ᾠδὴ Ἀγγέλου Βλάχου

93 Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

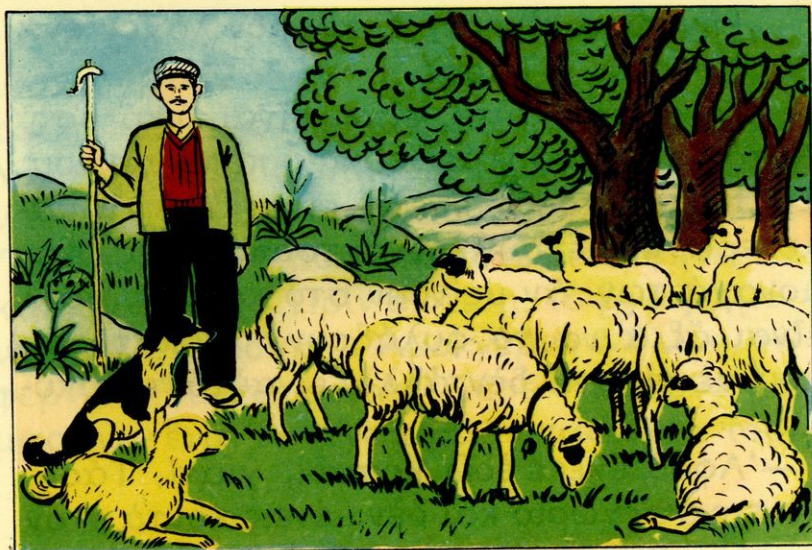
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποῦ μᾶς προσμένει ὠραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Χ Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές. Χ

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποῦ τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντσας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποιαν ἡμέραν ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἐξοχή καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸν λόγον ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιά, ποὺ βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, ποὺ ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχὰ τῶν ἄν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιά.

— Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῇς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιὰς στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλὰς φορὰς παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιὰς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνῃ ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

— Ὅταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος· αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτὲ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιο μέρος φυλάει.” Ἐτσι νομίζουν, πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γαίδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναικας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιὰ.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμεν ἐκδρομὴν, θὰ ἀνεβοῦμε ὥς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμεν ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

Ὑστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

— Είναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. Ἔχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή, καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

— Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα ἐπέρασε. Καίρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος. χ

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γαίδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Υ Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος. Υ

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίστες καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιά συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἓνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἑπεί, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενοὺς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ᾔσαν τὰ καλύτερα κτήρια. Ἐπίσης κτήρια καλὰ θὰ ᾔσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

— Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φῶτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

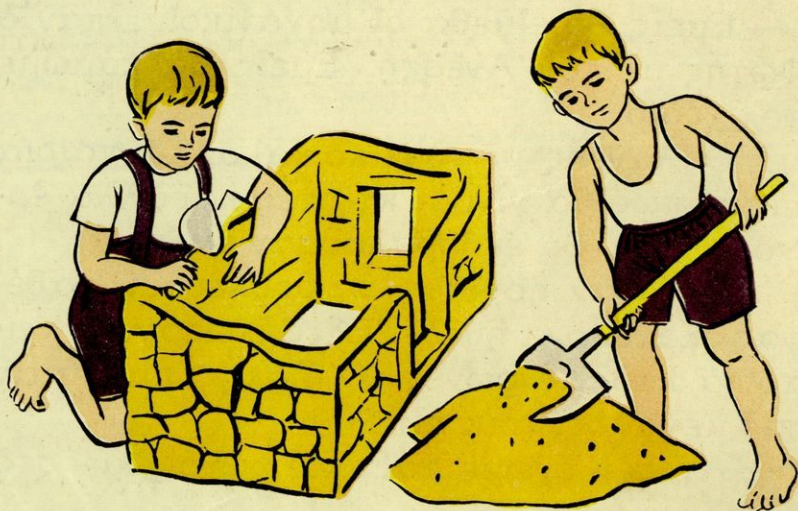
Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιά εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίστες καὶ ἄλλα ἐργάτες, ποὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

✕ Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιά ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποὺ ᾔταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε ἓνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε ὅλοι.

Ἔβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραία τώρα ὁ Φῶτης ἐκάνονισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίστες ἔκτιζαν. Οἱ ἐργάτες ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγίνονταν μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό. Στου σχολείου τὴν στέγη μιὰ σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χωριουδάκι των.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

— Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερύκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾷς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερύκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

— *Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.χ

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσον ωραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. Ὅσοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ωρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζί
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠ-
ραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκα-
τόφυλλες.

— Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζη καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἄ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

Ἡ Μεγάλὴ χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριὸ των καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99. "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

✕ Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. ✕ Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιᾶς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Οπου τοὺς εὕρισκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν ὁμιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τίς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἐρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκολες ἐργασίες. Πολλὲς φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὥραϊα πού δίνει στὸν παντοπώλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μοῦ δώσης ἓνα κιλὸ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιά σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ἦτο παντοπώλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα. Χ

— Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνη σπíti της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰν ἡμέρα, ἡ θεία Ἐλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Χ Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ὠμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦταν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦταν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Ἡ Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Χ Τὰ ἔπιαναν, ἔτραβοῦσαν τ' αὐτιά των, τὰ ἐκυνηγοῦσαν, κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχησμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καί, γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ, τὰ ἐχάιδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Χ Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας. Χ

Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

— Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὅταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία. Χ

100. Παιχνίδια με τὸ νερό.

“Όταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πὺ περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

— “Ἡσυχὰ νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

✕ Ὁ Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν. ✕

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

Ὁ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

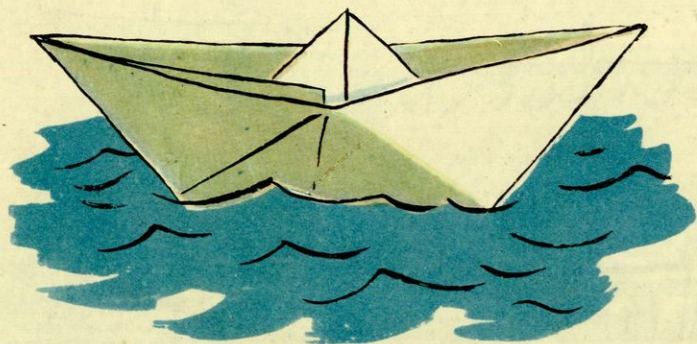
— “ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὁλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

— Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θᾶνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θᾶνο τὸ γεμισμένο πανε-
ράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει
πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ὁ βαρκάρης.

× Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τρα-
γουδιστή:

— Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

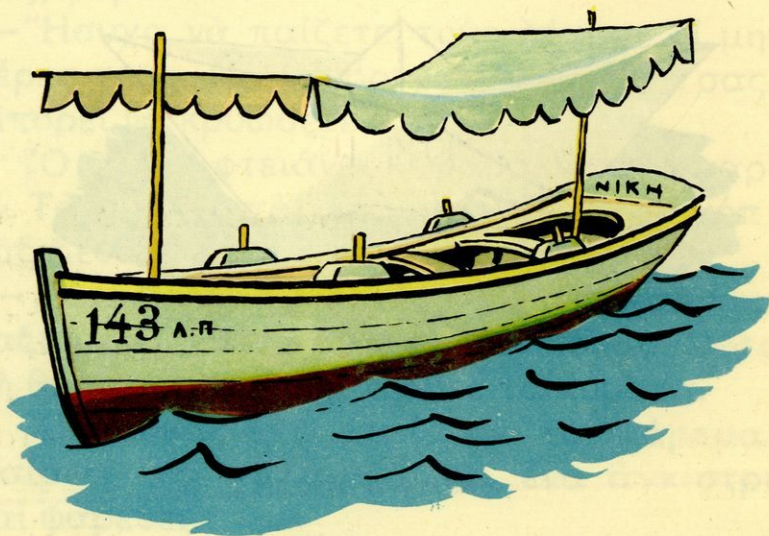
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτός, ποὺ φωνάζει.
Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πα-
νάκι. Ἐνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα του 'Ανδρέα. Καί ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, ὁμοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο;
λέγει ἡ 'Αλίκη.

— "Ενα δεκάρικο.

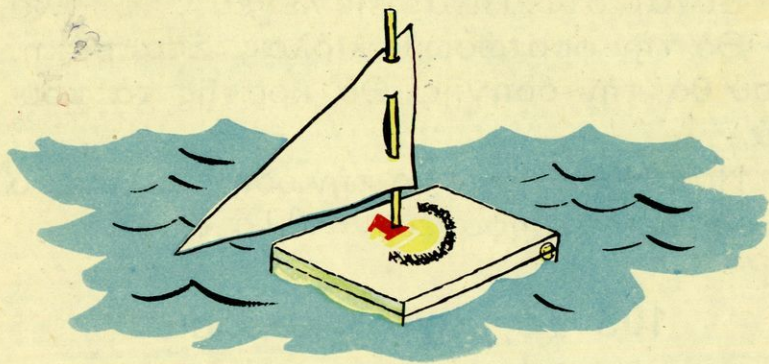
— "Ενα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα πού ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ 'Αν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἦμουν, πού δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
'Αλίκη. 'Αλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα!

102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Εκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμῃ νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλούμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πὼς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποὺ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Χ Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.
Χ Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πὼς τὸ κουτὶ πλέει. Ἔγινε βάρκα. Χ

— Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

⚡ Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὁδηγῇς. Θὰ κρατῇς τὰ κουπιά.⚡

— Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὁδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ ὑπερηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

⚡ Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι.⚡ Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγό, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— Θὰ τὸ χαρίσω τὸ αὐγό, λέγει ὁ Τάσος, σ' ὅποιον κατορθώσῃ καὶ τὸ κάμῃ νὰ μείνῃ στὸν πάτο.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. Ὅλα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τὰκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμι ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιὰ.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγό.

Ἀλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τά-
κη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. Ὅ,τι
βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του, δὲν τὸ κρύβει. Ἀγα-
πᾶ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικόν μου, τοὺς
λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι
ἐλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λεί-
πουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἄσπράδι. Τὸ ἐτρύπη-
σα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶ-
πε γελῶντας ὁ Τάκης. Ὅποιος θέλει κα-
ράβι μαγικόν, ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγόν.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ
τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο
ἄρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαί-
ρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν
εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν, καὶ καμαρώνουν
τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται
μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός,
ποὺ ἦταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθι-
νός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ
παιδιὰ μὲ τὸ νερό ἡσυχᾶ, καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε
καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα.
Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Υ Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιὰ.χ

Υ Φύσα δροσᾶτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανὶ
κι' ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράιδα γαλανή.χ

Τὸ κῶμα μурμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιὰ ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὥς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράνσιος

105. Τὰ χηνόπουλα.

χ. Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματῖνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλὰς φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— "Ἐτσι τὰ ἐκάνονισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματῖνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματῖνα;

— "Ὅσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. "Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. "Αν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. "Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τίς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάρραχο, ἂν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χῆνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή :

— Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.

— “Ενας σκύλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιά ἕνα αὐγὸ χῆνας.

— “Οσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν, ὅπου τύχη. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἄρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκοῦρο.

— Νά! ἕνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νῆκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στὸ σπίτι. “Ενα ἀπ’ αὐτὰ στὸν δρόμον ἔπεσεν ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ ἐσήκωνεν ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

— “Ωσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

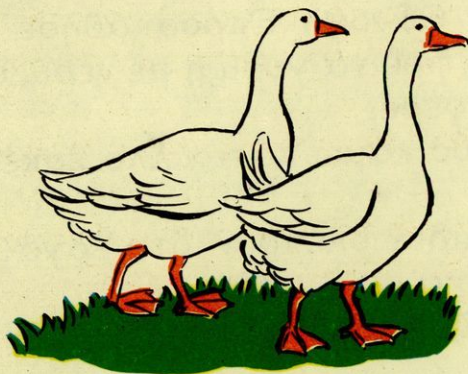
106. Οἱ χῆνες.

Μὲς τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτὲς δυὸ χῆνες ζοῦνε.
Σταχτιὰ φοροῦνε τὰ φτερὰ
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερὰ
βουτιὲς νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλὰ! —
αὐγὰ μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χῆνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Χοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.χ

Ἀλέξανδρος Πάλλης

107. 'Ο άνεμόμυλος.

Κάποιαν ἡμέραν ἦλθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θᾶνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πὺ νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο, ἐσκέφθηκεν ὁ Θᾶνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν ὅτι ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

— Τί κτίζεις, Θᾶνο;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. "Ετσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

— "Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Θᾶνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλᾶτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθησαν. "Αλλά κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θᾶνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

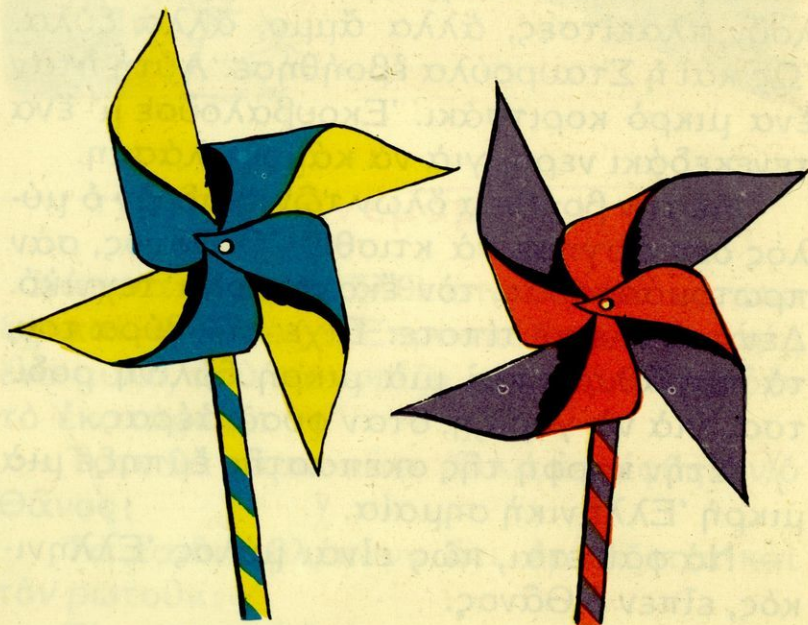
Χ Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία. Χ

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Τί χαρά πού έδοκίμασαν τά παιδιά, σάν
τόν είδαν τελειωμένο!

— Νά μᾶς ζήσης, Θᾶνε, έφώναζαν.

— "Αν μέ αφήνατε μόνον, δέν θά μπορούσα
νά τόν τελειώσω. Αυτό πού έγινε, έγινε
γιατί μ' έβοηθήσατε.χ'Απ' έδῶ καί πέρα,
ᾶς είμεθα στή δουλειά ένωμένοι. "Ετσι θά
κάνωμε ώραία πράγματα, τούς είπεν ό
Θᾶνος. Καί τώρα έλάτε νά παίξωμε ένα
παιγνίδι.χ

108. Τὸ παίγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

+ Καλὰ, μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι τοῦ σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιά ἀπὸ σπύρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

Ἕνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοττόπουλα. Μὰ ὁ Θᾶνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὅλα ἡ ἄλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

— Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Ἔτσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

Χ Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὁλόλαμπρος. Θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πουλί. Χ Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἕ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτᾶτε ! κοιτᾶτε ! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ὠμιλοῦσε.

— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς
ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὥς τ' ἀ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπε-
τοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποὺ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογα-
ριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυα-
λό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης. χ

— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητής.

